

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Legenda aurea sanctorum, sive Lombardica historia

Jacobus <Genua, Erzbischof>

[Lyon], 20. Juli 1486

De circumcissione domini nostri Ihesu Christi xiii

[urn:nbn:de:bsz:31-289352](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-289352)

De circumcissione Domini

faceret credituros. Dixit aut siluestro sanctus petrus ei apparuit dicēs. Securus ad dexterā descēde tu et duo presbiteri q̄ sunt tecū. Cūq; ad eum veneris eū taliter alloquaris. Dñs noster ihesus x̄ps de virgine natus. crucifixus et sepultus. q̄ resurrexit et sedet ad dexterā patris. hic vēturus est iudicare viuos et mortuos. Tu ergo sathana cum in hac fouea. dū venerit expecta. Dñs aut eius ligabis filo. ⁊ annulo crucis habēte signū de sup sigillabis. Postea ad me sani et incolumes venietis et panem quē vobis parauero comedetis. Descēdit itaq; siluester cū duobus psbiteris in foueas p̄ gradus .cl. duas secū ferēs lāternas. Tūc draconi p̄ dicta verba dixit. et os ipsius stridētis et sibilātis vt iussus fuerat alligauit. Et ascēdēs inuenit duos magos qui eos secuti fuerāt. vt viderēt si vsq; ad draconem descēderēt ex draconis fetore pene mortuos et eos secū adduxit incolumes atq; sanos. Qui statim cū multitudīe infinita conuersi sunt. Sicq; romanorū populus a duplici morte est liberatus sc̄a cultura demonis. ⁊ a veneno draconis. Tandem beatus siluester morti appropinquans clerum de tribus ammonuit. sc̄z vt inter se caritatem haberent. ecclesias suas diligentius gubernarent. et gregem a luporum moribus custodirent. Post hec in dño feliciter obdormiuit circa annum domini. cccxx.

De circumcissione domini nostri ihesu christi. xlii.

Circumcissionis dñice diem quatuor celebrem faciunt et solemnem. Primum est octaua natiuitatis dñi. Scdm̄ impositio noui et salutiferi nominis. Tercio effusio sanguinis. Quartum signaculum circumcissionis. Primum ergo est octaua natiuitatis dñi. Si em̄ aliorum sanctorū octauae solemnes sunt. quāto magis octaua dies sancti sanctorū solennis erit. Sed nō videtur q̄ natiuitas dñi debeat habere octauā: quia eius natiuitas tēdebat ad mortē. obiit q̄t̄ sancto rū ideo octauas habēt: q̄ ipi tūc nascunt̄ ea natiuitate que est ad vitā eternam. vt postea resurgāt in corporibus gloriosis. Eadē ratiōe videt̄ q̄ nō debeat habere octauā natiuitas beate virginis. nec beati iohānis baptiste. nisi nec resurrectio dñi. q̄a iā facta erat ip̄a resurrectio in re. Sed notā dū q̄ sicut dicit̄ p̄positiu⁹. sunt octauae supplementiōis vt est octaua natiuitatis dñi. in qua supplem⁹ qd̄ minus i festo factū fuerat. sc̄z officiu de parturiēte. Unde etiā in missa olim psueuerat cātari ad honore b̄te virginis. vultū tuum ⁊c. Itē sunt octauae venerationis. vt pasche p̄thecostes beate virginis. beati iohānis baptiste. Itē deuotiōis vt cui⁹ liber sancti possūt fieri octauae. figuratiōis. vt sunt octauae institute de sc̄is que significāt octauā resurrectionis. **S**cdm̄ est impositio noui et salutiferi nominis hodie em̄ impositū est ei nomē nouū. qd̄ os dñi nominauit. Nomē p̄ter qd̄ nō est aliu d̄ sub celo i qua oporteat nos saluos fieri. Nomē quod scdm̄ bern. est mel i ore. melos i aure. et ubi⁹ in corde. Nomē qd̄ sicut dicit̄ idē bern. instar olei luget̄ predicatū. pascit recogitatū. lenit ⁊ vngit inuocatū. **H**abuit aut̄ triplex nomen sicut ex euāgelio manifestat. sc̄z filius dei x̄ps et ihesus. Vocat̄ autē filius dei. in quantū est de deo deus. X̄ps in quantū est b̄ a p̄sona diuina quantū ad humanam naturā assumpt⁹. Ihs in q̄rtum est deus humanitati vnitus. De hoc triplici noīe dicit bern. Vos q̄ in puluere estis expergissimini et laudate. Ecce dñs venit cū salute. Venit cum vnguēto. venit cū gloria. Neq; em̄ sine salute ihesus. neq; sine victione x̄ps neq; sine gl̄ia venit fili⁹ dei. Siquidē ip̄e salus ip̄e victio ip̄e gloria. Quātum aut̄ ad hoc triplex nomē ante passionē perfecte not⁹ nō erat. Nā quantū ad primū ab aliquibus cognoscebatur cōiecturaliter sicut a demonibus q̄ dicebāt ip̄s esse filiū dei. Quātū ad scdm̄ particulariter ab aliquibus em̄ paucis cognoscebatur esse x̄ps. Quātū ad terciū vocaliter: quia quo ad hāc vocē ih̄s sed non quo ad rationē noīs quod est salutare. Post

De circumcissione Domini

resurrectionē autē hoc triplex nomē clarificatū est.
Prīmū nomē quo ad certitudinē. scdm quo ad dif-
fusionē terciū quo ad nois rationē. Prīmū igit no-
mē est filius dei. Et q̄ hoc nomē sibi recte cōueciat
sicut dicit bilari⁹ in libro de trinitate. Vere dei fi-
liū vnigenitū dñm nrm ihesuz xpm esse mltis mo-
dis cognitū est. dū de eo testat pater. dū de se ipe
pfitet. dū apli predicāt. dū religiosi credūt. dum
demonēs pfitent. dū iudei negant. dū gentiles in
passiōe cognoscūt. Idem. Dñm deū nostrū ihesuz
xpm his modis cognoscimus. noie. natiuitate. na-
tura. potestate. ⁊ p̄fessione. Scdm nomē est xps
qđ interpretat vnctus. Ipe em̄ fuit vnct⁹ oleo le-
ticie p̄ participib⁹ suis. Per hoc autē qđ dicit vnc-
tus insinuat qđ ipse fuit. p̄pheta. pugil sacerdos. et
rex. Iste em̄ quatuor: p̄sone olim cōsueuerāt inūgi
fuit em̄ p̄pheta in doctrine eruditōe. pugil i dya-
boli debellatiōe. sacerdos in patris recōciliatione
rex in p̄miorū retributiōe. Ab hoc scdo noie de-
nominamur: q̄ a xpo dicimur xpiani de quo noie
sic dicit aug⁹. Christian⁹. iusticie. bonitatis. inte-
gritatis. paciētie. castitatis. pudicie. hūanitatis
innocētie. pietatis nomē est. Et tu istud quomō tū
bi defendis et vēdicās cui de tam plurimis. rebus
nec pauca subsistūt? Christianus ille est qđ nō noie
tātū sed etiā ope est. hec aug⁹. **T**erciu no-
men est ihesus hoc autē nomē ihesus scdm bernū. di-
citur abus. fons. medicina. et lux. Hic autē abus
multiplicē habet effectū. Est em̄ ab⁹ cōsotatiuus
impinguat⁹. et roboratiuus. et vegetari⁹. De
his sic dicit bernū. Est abus hoc nomen ihesus. An
nō totiens cōsotaris quociens reco:daris? Quid
eque mentē cogitātis impinguat? qđ ita exercita-
tos reparat sensus. virtutes roborat. vegetat bo-
nos mores. atq; castas fouet affectiones. Scdo
dicit fons. Un̄ dicit idēz bernū. Ihesus est fons vite
signat⁹ qđ in quatuor: riuos se diffundit in plateis
Unde. Qui factus est nobis sapiētia. iusticia. sanc-
tificatio: ⁊ redēptio. Sapiētia i p̄dicatiōe. iusticia
in peccatoz absolutiōe. sanctificatio in cōuersatio-
ne vel in cōuersiōe: redēptio in passiōe hec bernū.
Alibi quoq; sic dicit. Tres riuī fluxerunt a ihesu.
verbū doloris in quo est cōfessio. sanguis asp̄sōis
in quo est afflictio. aqua emūdatiōis in qua est cō-
punctio. Tercio est medecina. Un̄ sic ait. Est etiāz
hoc nomē ihesus medicina. Nichil em̄ ira ire im-
petū cobibet. supbie tumorem sedat. sanat liuoris
yuius. restringit luxurie fluxū. extinguit libidis
flammā: sitim tēporat auaricie ac torius decōris
fugit puriginēz. Quarto est lux. Unde ait. Unde

putas in toto orbe tāta et tam subita fidei lux nisi
de predicato ihesu. Hoc est nomē qđ paulus po-
rabat corā gētib⁹ et regib⁹. tanq̄ lucernā super
cādelabru. Hoc iterū nomē ihesus est multe suau-
tatis. Unde bernū. Si scribas nō sapit michi nisi le-
gero ibi ihesus Si disputes ac conferas. non sapit
michi. nisi sonuerit ibi ihesus. Itē richard⁹ de serō
victorie. Ihesus nomē dulce. nomen delectabile.
nomē cōsotās peccatoz. et beate spei. Ergo ihe-
su esto michi ihesus. Scdo est multe virtuo: itatis
Unde petrus raueñ. Vocabis nomē eius ihesus.
Hoc est nomē qđ de dit cecis visus. surdis auditus
claudis gressus. sermonē mutis. vitā mortuis. to-
tāq; dyaboli potestare de obsessis cor:porib⁹. vir-
tus huius nois effugauit. Tercio est multe excellē-
tie et sublimitatis. Unde bernū. Nomen saluato: is
nostri fratris mei. carnis mee. sanguinis mei. no-
men et seculi absconditū. sed in fine seculorū reuela-
tū nomen mirabile. nomē ineffabile. nomē inesti-
mabile. immo eo mirabilius quo inestimabilius.
eo magis gratū quo gratuitū. Hoc autē nomē ihe-
sus ipositu est ei ab eterno: ab angelo. et a patre
putatio. scz a ioseph. Ihesus em̄ saluato: inter-
pretatur. Dicit autē saluato: tripliciter. Vel a potētia
saluādi. v̄l ab habitu vel ab actu. Scdm qđ dicit
a potētia saluādi cōuenit ei hoc nomen ab eter-
no. Secundū quod dicitur ab habitu saluandi. sic
fuit impositū ab angelo et conuenit ei a principio
conceptionis. Secundū quod dicit ab actu saluā-
di dicitur impositū a ioseph ratione future passio-
nis. Unde glosa sup illud. vocabis nomē eius ihe-
sus. dicit. Nomē ipones qđ ab angelo vel ab eter-
no impositū est. Et tangit hic glosa hanc p̄dictam
triplicem denominationē. Cum em̄ dicitur nomē
imponēs. tangitur denominatio a ioseph. cū dicit
quod ab angelo vel ab eterno impositū est tāgunt
tur alie due. Recte igit in die capitis anni cōstitū-
ta a roma capiti mundi. ⁊ insignita capitali littera
alphabeti. xps caput eccle: sic circūciditur. nomen
ei imponit. et eius natiuitatis octauus dies cō:if.
Terciu est effusio sanguinis xpi. Hodie em̄
sanguinē suuz primo pro nobis fundere cepit. qui
ipsum post modū pluries effundere voluit. Qui q;
em̄ viabus sanguinē suum pro nobis effudit. Pri-
mo in circūcissione. et hec effusio fuit nostre redē-
ptiois incium. Scdm in oratione. et hec ostendit
nostre redēptiois desiderū. Tercio in flagella-
tione. et hec fuit nostre redēptiois merituz. qđ
liuore eius sanati sumus. Quarto in crucifixione.
et hec fuit nostre redēptiois precium. tunc enim

De circumcissione Domini

que non rapuit exoluit. Quinto in lateris apertio-
ne. et hec fuit nostre redemptionis sacramentum
inde enim exiit sanguis et aqua. qđ figurauit nos
per aquā baptismi debere mūdari. qui quidē ba-
ptismus habiturus erat efficaciaz sanguine christi
Quartū et vltimū est signaculuz circumcissionis
qđ quidem xps hodie accepe dignatus est. Voluit
autem dominus circūcidi ppter multas rationes
Primo ratione sui. vt verā carnem humanā se as-
sumpsisse ostēderet. Sciebat em̄ aliquos futuros
qui dicerēt ipsum nō corpus verū: sed fantastiaz
assumpsisse. Et ideo vt eorū errorē confutaret vo-
luit circūcidi: et sanguinē ibi emittere. corpus em̄
fantasticū sanguinez non emittit. Secunda ratio-
ne nostri: vt nos spūaliter debere circūcidi mōstra-
ret. Duplex em̄ est circūcissio secunduz bernarduz
que debet fieri a nobis. scilicet exterior: in carne et
interior: in mēte. Circūcissio exterior consistit in
tribus. scz i habitu ne sit notabilis. in actiōe ne sit
reprehensibilis. et in sermone ne sit cōtempnibilis.
Interior autē similiter in tribus consistit. scz in co-
gitatione vt sit sancta. in affectione vt sit pura. in
intentione vt sit recta. hec bern. Iterū ratione no-
stri. vt nos saluaret. Quē admodū em̄ sit cauteri-
um in vno mēbro vt totuz corpus sanetur: sic xps
voluit portare cauteriuz circūcissionis: vt sic totuz
corpus misticū saluet. Ad colocoē. ij. Circūcisi em̄
estis circūcissione nō manufacta in expoliatiōe cor-
poris carnis: sed circūcissione christi. glosa. a vicijs
tanq̄ petra acutissima petra em̄ erat xps. i. cor. i.
iij. Et exodi. iij. Tulit ilico selphora acutissimaz
petrā z circūcidi carnē prepucij filij sui circūcissioē
z. Dupliciter exponit scđm glo. Primo modo sic
Circūcisi inq̄ estis circūcissione non manufacta
id est humano opere: sed diuino. id est circūcissione
spirituali: que quidez circūcissio sit in expoliatiōe
corporis carnis. hoc est depositiōe carnalis homi-
nis. id est viciozum et desideriozū carnaliuz scđm
quod caro accipit. i. cor. in. viij. Caro et sanguis
regnū celozū possidere non possunt zc. Estis inq̄
circūcisi circūcissione nō manufacta: sed circū-
cissione spiritali. Secundo modo sic. Circūcisi
inq̄ estis in christo et hoc circūcissione non ma-
nufacta. id est circūcissione legali. que quidē ma-
nufacta siue legalis sit in expoliatiōe corporis car-
nis id est corporis quod est caro scilicet cutis car-
nis que in circūcissione legali aufertur. Nō estis
inq̄ circūcisi ista circūcissione. sed circūcissio-
ne christi id est spiritali in qua omnia vicia ampu-
tata sunt. Unde ad ro. ij. Nō em̄ qui in manifesto

iudeus est. neq; qui in manifesto in carne est circū-
cissio: sed qui in abscondito iudeus est et circūcissio
cordis. in spiritu non littera: cuius laus est non ex
hominibus. sed ex deo. Circūcisi estis circūcissio-
ne non manufacta in expoliatiōe corporis carnis
sed circūcissione christi. **T**ercio ratione iudeo-
rum vt in excusabiles essent. Si enim circūcissus
non fuisset potuissent se iudei excusare et dicere.
ideo te nō recipimus: quia dissimilis es patribus
nostris. **Q**uarto ratione demonuz: ne scilicet in
carnationis misterium cognoscerent. Cum enim
circūcissio fieret contra originale peccatum cre-
didit dyabolus et hunc qui circūcidebatur simi-
liter peccatorē esse qui circūcissionis remedio in-
digeret. Propter eandem causaz voluit vt mater
sua virgo perpetua esset despōsata. **Q**uinto ra-
tione pfecte iusticie adimplēde. Sicut em̄ bap-
tismi voluit vt perfecte iusticia id est perfectam hu-
militatem que est subdere se minorū implet: sic
etiam voluit circūcidi vt eandem nobis humilita-
tatem ostenderet: duz auroz et dominuz legis vo-
luit se subdere legi. **S**exto ratione legis mosa-
ice approbāde que erat bona et sancta et complē-
da quia nō venerat legem soluere sed adimplere.
Roma. xv. Dico em̄ iherosolimam xpm ministrum fuisse
circūcissionis: ppter veritates dei zc. Quare autē
circūcissio octaua die fiebat. multiplex potest ra-
tio assignari. Prima sumitur penes intellectū hy-
storicū siue litteralez. Nā sicut dicit rabimozses
maximus philosophus et theologus licet iudeus
puer in septē diebus tāte adhuc teneritudinis est
quante est adhuc in vtero matris existēs: in octa-
ua autē die fortificat et solidatur. et ideo vt dicit
noluit dñs paruulos ante octauum diem circūcidi
ne ob nimiam teneritudinem nimium lederent.
Ultra octauū vero diez ipsaz circūcissionē noluit
prolongari ppter tres causas quas philosophus
idem assignat. Prima vt periculū euitatur: ne scz
si nimium differret sine circūcissione eos mozi cō-
tingeret. Secūda vt dolor paruulozū prouideat
cum em̄ in circūcissioē maximus dolor sit. voluit
eos dñs circūcidi dum paruam adhuc ymagina-
tionem haberent. vt minorē sibi dolorem senti-
rent. Tercio vt parentū tristitie consulatur. Nam
cum ex circūcissione pleriq; paruuli morentur si
circūcisi fuissent iam magni et ex hoc mortui. ma-
ior dolor fuisset parentibus q̄ si morentur octo
dies tantū habentes. **S**ecunda ratio sumit pe-
nes intellectū anagogicū siue celestē. Ideo em̄
octaua die fiebat. vt daretur intelligi q̄ in octaua

De circumcissione Domini

resurrectiois ab omni pena et miseria circumcidemur. Et scōs hos octo dies erūt octo etates. Prima ab adam vsq; ad noe. secūda a noe vsq; ad abrahā. tercia ab abrahā vsq; ad moysen. quarta a moysē vsq; ad dauid. quinta a dauid vsq; ad xpm. sexta a christo vsq; ad finē mūdi. septima morientium. octaua resurgentium. Uel per octo dies intelligūtur octo que in eterna vita possidebimus que enumerat augustinus dicens. Quid aliud est ego ero illorum deus nisi ero eis vnde satientur? Ero que canes honeste desiderant. scz vita salus: victus. copia. gloria: honor. pax. et omne bonū. Uel aliter. Per septē dies intelligit homo constans ex corpore et anima. Quatuor em̄ dies sunt quatuor elementa ex quibus corpus cōsistit. et tres dies sunt tres potentie que sunt in anima. scilicet concupiscibilis. irascibilis. et rationalis. Homo igit qui nunc habet septem dies. quādo vnitati eterne incōmutabilitatis coninget tunc octo dies habebit. et in illo octauo die ab omni pena. et etiā culpa circumcidet. **Tercia ratio** sumit penes intellectū tropologicū siue morale. Et scōm hoc octo dies diuersimode possunt accipi. Prim⁹ potest esse peccati cognitio. ps. Quoniā iniquitatem meam ego cognosco. Scōs propositum de ferendo malum et faciendi bonū. qd̄ notatur in filio. p̄digo qui dixit Surgam et ibo a patre meo. Tertius pudor de peccato. Unde apostolus. Quem fructū habuistis tunc in illis in quib⁹ nunc erubescatis? Quartus timor de futuro iudicio. Job. Quasi tumētes super me fluctus timuiderunt. Iheronimus. Siue comedam siue bibam: siue aliud aliquid faciā. semp̄ videt michi illa vox in auribus meis sonare. Surgite mortui et venite ad iudiciū. Quintus cōtriciō. Unde. Iher. Luctum vniueriti fac tibi. Sextus cōfessio. psal. Dixi confitebor: aduersum me iniusticiam meā dño. Septimus spes venie. Nam et si iudas peccatum suum cōfessus fuerit: tñ non in spe venie. et ideo nō est misericordiam consecutus. Octauus satisfactio et in hac die hō spiritualiter circumcidit nō solum ab culpa sed etiā ab omni pena. Uel duo primi dies sunt dolor de peccatione peccati. et de deriū emēdandi. Alij duo confiteri mala q̄ fecimus. et bona que obmisimus. Alij quatuor: sunt oratio: lacrimarū effusio: corporis afflictio. elemosinarū largitio. Uel octo dies possunt esse octo quoꝝ diligens consideratio oēs voluntatē peccādi a nobis circumcidit. ita vt qui vnum diligenter cōsiderauerit vnam magnā die tam faciat. Quoꝝ septem enumerat bern. dicens

Septem sunt de essentia hominis que si homo cōsideraret in eternū nō peccaret. scz materia vilis opatio turpis. erit⁹ flebilis. stat⁹ instabilis. mors tristabilis. dissolutio miserabilis. et damnatio detestabilis. Et octauū potest esse cōsideratio glorie ineffabilis. **Quarta ratio** sumit penes intellectū allegoricū. siue spirituale: et scōm hoc quinq; dies erunt quinq; libri moysi: in quibus continet lex. duo erunt prophete et psalmi. octauus dies erit doctrina euangelica. Sed in septem primis diebus nō fiebat perfecta circumcissio. In octauo autē perfecta circumcissio fit ab omni culpa: et ab omni pena. nunc in spe: sed tandē in re. **Quare autē** data fuerit circumcissio sex sunt cause. que notant in his versibus. **Lauterū: signum: meritum: medicina. figura.** Exemplum fuit olim circumcissio dura. De carne autē circumcissiois dñi dicitur q̄ angelus cā karolo magno attulit. et ipse eam aquisgrani in ecclesia sancte marie honorifice collocauit. karolus vero illā postea fert carosum trāstulisse. Nūc autē dicit esse rome i ecclesia q̄ dicit sancta sanctorū. Unde et ibidem scriptū legitur. Circumcisa caro xpi sandalia clara. Ac vmbilici viger hic preactio cara. Unde et eadē die fit statio ad sancta sanctorū. Sed si hoc verum est valde vtrique mirabile est. Cum enim caro ipsa sit de veritate humane nature credimus q̄ resurgente christo redijt ad locum suum glorificatum. Aliqui dixerunt q̄ hoc verum sit iuxta opinionem illorum qui dicunt solum esse de veritate humane nature. quod ab adam traductum est et illud solum refugere. **Notandus** q̄ olim a paganis et gentilibus in his kalendis multe superstitiones obseruabantur. quas sancti etiā a christianis vix extirpare potuerūt: quas augustinus in quodam sermone cōmemorat. **Credētes** em̄ vt dicit ianum duccm quendam deum esse eum in his kalendis plurimū venerabantur. et eī duas facies figurabant. vnā post se: et aliā ante se quia erat termin⁹ anni p̄teriti. et principiū sequēris. Rursus in his kalēdis formas mōstruosas assumebant. alij vestientes se pellibus pecudū. alij assumentes capita bestiarū ex quo indicabāt non tam habitum se beluinum habere q̄ sensum. Alij tunicis mulieribus vestiebant. non erubescētes inserere tunicis mulieribus militares lacertos. Alij ita auguria obseruabāt: vt focū de domo sua vel aliud quodamq; beneficiū cuiuslibet petēti non tribuerent dyabolicas etiā strenas: et ab alijs accipiunt: et alijs tradūt. Alij in nocte mēsas laute preparāt: et fictora nocte manere sinunt. credētes

De epyphania

Domini

q̄ per totū annū conuiuia in tali sibi abūdātia p̄se-
uerent. Et subdit aug⁹. Qui de paganorū cōsuetu-
dine aliqd̄ obseruare uoluerit. timendū est ne no-
men christianoꝝ ei p̄desse nō possit. Qui etiā stul-
tis hominibus ludētib⁹ aliqua humanitatē impē-
derit patris eoz̄ participē se esse nō dubitet. Uobis
aut̄ fratres nō sufficiat q̄ hoc malū nō factis: sed
vbicunq̄ fieri uideritis arguite: corripite et casti-
gate. Hec Augustinus.

De epyphania dñi. xiiii. A

Epyphania domini quadrupla decoratur
miraculo. ⁊ ideo quadrup̄lci uocabulo nū-
cupatur. Hodie enim magus xpm̄ adorāt.
iohannes christum baptizat. aquas in uinū
christus mutat. et quinq̄ milia hominū de quinq̄
pambus faciat. Cum enī ihesus esset tredecim die-
rum magi ad eum stella duce uenerūt. Et inde di-
citur epyphania ab epi qd̄ est supra. ⁊ phanos qd̄
est apparitio: q̄a tunc desup̄ stella apparuit. siue
ipse x̄p̄s per stellas que desuper uisa est magis ue-
rus deus demonstratus est. Eadem die reuolutis
uigintinouē annis: cū iam annū tricesimū attigis-
set: quia habebat uigintinouē annos et tredecim
dies. erat enī incipēs quasi annoꝝ triginta ut di-
cit lucas. uel scdm̄ beda habebat triginta plenos
quod et romanā ecclēsiā tenere asserit: tunc in quā
in iordane baptisatus est. Et hoc uocat theopha-
nia. a theos qd̄ est de⁹ ⁊ phanos qd̄ est apparitio
quia tunc deus trinitas apparuit. pater in uoce fi-
lius in carne: sp̄s sanctus in columbe specie. Ipso

iterū die. reuoluto vno anno cū esset triginta uel
trigintaunius annoꝝ et tredecim dierum aqua
in uinū mutauit. Et ob hoc uocat epyphania a epi
qd̄ est dom⁹: q̄a in miraculo facto in domo uer-
deus apparuit. Ipso similiter die reuoluto anno
cū esset annoꝝ trigintaunius uel trigintaduorū
quinq̄ milia hominū de quinq̄ pambus faciat
sicut dicit beda. et sicut dicit in illo hymno. quibus
multis ecclēsijs cantat et sic incipit. Illuminās al-
tissimus ⁊c. Et ob hoc uocat epyphania a p̄pho
q̄d̄ et bucca siue manducare. De hoc autē qua-
to miraculo utrum hac die contigerit dubitatur.
tū quia in originali bede nō sic expresse legitur.
tū quia iohannis sexto. ubi de hoc miraculo agi-
dicitur. Erat autē proximum pascha ⁊c. Ista ergo
quadruplex apparitio ista die facta est. Prima he-
ta est per stellā in p̄sep̄io. Secda per uocem patris
in iordanis flumio. Tercia per mutationē aque in
uinū in cōuiuio. Quarta p̄ multiplicationē panis
in deserto. Prima autē apparitio precipue hodie
celebratur. et ideo eius historiā p̄sequamur. ⁊
Nato enī dño tres magi iherosolimam uenerunt
quoz̄ nomina in hebreo sunt appellius. amelius
dama⁹ grece galgalat. magalath. sarachin. Latine
caspar bal. basar mel. bioz. Cuiusmodi autē ma-
gi fuerint hi. triplex erat sentētia. secundum quod
magus tripliciter dicit. Magus enī dicitur illuso-
maleficus et sapiens. Dicunt ergo quidam hos re-
ges ab effectu dictos esse magos. id est illusores.
ex eo scilicet q̄ herodē illuserunt: quia ad eum nō
redierunt. Unde et dicitur de herode. Uidens q̄
illusus esset a magis ⁊c. Magus iterū dicitur ma-
leficus. Unde maleficia pharaonis dicuntur magi.
Et inde dicit crisosto. hos magos uocatos. Dicit
enim istos fuisse maleficos sed postea conuersos.
Quibus dominus uoluit natiuitatem suam reucla-
re et eos ad se reducere: ut per hoc peccatoribus
uenie spem preberet. Iterum magus idē est quod
sapiēs. Nam persice magus hebraice scriba. grece
philosophus. latine sapiēs dicitur. Dicunt ergo
magi id est sapiētes. Unde et magi quasi in sa-
pientia magni. Uenerūt ergo hi tres sapientes et
reges cum magno comitatu iherosolimaz. Sed
queritur quare magi iherosolimam uenerunt. cū
ibi dominus natus non sit. Super hoc assignat re-
migus quatuor rationes. Prima quoniam magi tē-
pus natiuitatis christi agnouerūt: sed locum igno-
rauerunt. Quia autē iherosolimam erat ciuitas rega-
lis et ibi erat summū sacerdotiū suspicati sunt q̄ tū-
e regi⁹ puer nō nisi in regia ciuitate deberet nasci